

Edinost

CENA NAROČNINI:

Za eno leto \$2.00
Za ZDA 3.00
Za pol leta 1.25

Vol. 2 No. 16.

Price 5.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV
TORONTO, ONTARIO PONEDELJEK, 1 MARCA, 1943.

Cena 5c.

EDINOST

206 Adelaide St. W.

Toronto, Ont.

Entered as second class matter at

the Post Office Dept. Ottawa.

PREGLED BOJEVNIH ČRT PROTI FAŠIZMU

Tri mesečna ofenziva Rdeče Armade za znamovala je ogromni udarec proti zbrane fašistične sile tako na celi bojni črti na sovjetskem ozemlju, kakor tudi v svetu v splošnem. Poleg ogromnih ljudskih in materialnih izgub fašističnih sil, ti udarci so segli proti fašistični sili v Nemčiji in njenih zaveznikov v stebre njene moči. Vsled tega narašča tako odpor kakor tudi preobrat v propagandi, kar skuša nacizem na raznovrstni način oparičiti položaj na ogromne izgube.

Značilen govor, ki ga je imel Stalin ob priložnosti 25. obletnice Rdeče Armade in je med drugim dejal: "Zaradi odsotnosti druge fronte na evropskem kontinentu, naša armada podnasa vso težo sedajne vojne. Devet milijonov nacističnih sil vrženo je iz bojevnih vrst, štiri milijone od teh ubitih." Ako bi pri tem ne računali na izgube v materialju, tedaj to število samo za sebe opravičuje zahtevko za ustanovitev druge fronte zdaj, ko se nahaja fašistična sila pred razbitjem reorganizacijo svojih sil za nadaljevanje vojne. Še posebej se glasi njegovo povelje Rdeči Armadi, mornarici in partizanom, da se ne dopusti sovražniku kjer koli priložnost počitka, ampak da se nadaljuje neizprosna borba po noči in po dnevnu z vsemi silami.

V zadnjih treh mesecih se računajo materialne izgube razbitih 112 nacističnih divizij vojaštva; ubitih od tega 700.000 mož. V istem času so Nemci izgubili 7000 tankov, 4000 bojnih letal in 17.000 topov, ter ogromno količino vojnega materialja.

Točasno se Rdeča Armada približuje Dnjepropetrovsku in Kijevu na Ukrajini. Njena bojna črta sedaj zapušča za seboj ogromno površje osvobojenega ozemlja od Stalingrada, Rževa, Leningrada, Harkova, Rostova vse skozi na kavkasko goro-

vje, ter Azovskem in obrežju Črenega morja. Ogromna bojna črta ki jo Rdeča Armada v izvenredni junianski borbi nadaljuje proti nacističnih in fašističnih sil, daje zdaj najboljšo priložnost za udarec na sovražnika od vseh strani. Enoten udarec je potreben. Kajti fašistična sila ni strta — ni vničena. To silo je potreben vničiti zdaj, ko se nahaja v škrščih na vse strani. Kakor smo zadnjic omenili v našem pregledu, da je nastal čes za akcijo sicer akcijo ki bi ne dopustila sovražniku nikjer priložnost, da vnoči zbira svoje sile iz zapadne Evrope in jih pošilja na Sovjetski front.

Nas prav posebno navdušuje zmagane Rdeče Armade. Ona je zaprav dala narodom in človeštvu največji delež ki se ga ne more poplačati v denerju. Edino navdušenje in najboljše plačilo ostane v svoji veljavni za takojšnjo akcijo zaveznikov na evropski kontinent, takoj za

Rdeča Armada, narode Sovetov za popolno zmago nad fašistično zverino!

Iz zavezničkih bojnih črt v Afriki, je prišlo le do nekaj sprememb. Dokler so ameriške čete na enem kraju odstopile nekoliko milij, so čete osme britske armade

toliko napredovala. Dozdeva se, da se pripravlja splošna ofenziva z ene in druge strani.

jetske Unije, kakor za narode v zasužnjeni Evropi v splošnem.

Zdaj je čas — ki ga je potrebno izkoristiti brez odla-

STALIŠČE IN CILJ ANTIFAŠISTIČNEGA SVETA JUGOSLAVIJE

Popolne narodne pravice, Slovencev, Hrvatov in Srbov, so priznane. Brezpotrebno razburjanje o radikalnih spremembah. Priznajmo narodne pravice in svobodo — kot ceno žrtv stoltnje osvobodilne borbe.

(IZJAVA JUGOSLOVANSKE NARODNE ARMADE IN ANTIFASISTIČNEGA SVETA)

Moskva. — Dne 11 februarja radio postaja "Slobodna Jugoslavija" v svojem rednem odajnem poročilu, objavila je sledeće:

"S ozirom dejstva, da tako okupatorske sile, ustaši in četniki Mihajlovića, izdajo lažljive informacije o naročnem osvobodilnem pokretu in njegovih ciljih, služe se pri tem tudi z nedostojnim obrekovanjem in raznih propagandnih sredstev, smatramo za potrebno izjaviti:

Narodni Osvobodilni pokret, ki se bori za svobodo naroda; za društveno demokratično pravčnost, je nasproten kakor nem kolibliku nasilja in brez zakonja.

Častniki, ki se pridružijo narodni armadi, garantirano je časništvo in položaj naspram njihovih sposobnosti.

6) Narodni Osvobodilni pokret, daje popolno priznanje narodnih pravic Slovencu, Hrvatsku, Srbiu, Madžarom in drugih narodnih pokrajih. Osvobodilni pokret je enak v cilju v Hrvatski, Srbiji, kakor tudi v Sloveniji, ter radi svoje enakočest sestavlja garancijo da bodo nacionalne pravice izbojene za vse narode v Jugoslaviji".

V imenu visoke Komande Narodne Osvobodilne Armade, glavni poveljnik TITO.

V imenu Antifašističnega Sveta Narodnega Osvobojevanja Jugoslavije, IVAN RIBAR.

SOVJETSKA VLADA OBTOŽILA MIHAJLOVIČA

London. — CP "Deily Herald" z dne 18. tg. m. prinaša vest, da je Sovjetska vlada vložila obtožno napisni izdajstvo Mihajloviča, jugoslovanski vladi v izgnanstvu.

Obožnica potrjuje, da so se Mihajlovičevi četnici pridružili okupatorskim silam v Jugoslaviji v borbi proti Narodnih Osvobodilnih in Partizanskih oddelkov. Pri tem naglaša, da je obtožnica podpora z resničnimi dokazi o izdajalski vlogi Mihajloviča.

Podobne vesti so sledile ena za drugo pred dvema mesci, pravilno "Daily Press". Namreč v času, ko je jugoslovanska vlada izjavila, da je Mihajlovič kot središče odporne borbe, ter ga imenovala vojnim ministrom. V daljšem se zatrjuje da je notranji spor v Jugoslaviji, najbolj občutna situacija

KAMPANJA RDEČEGA KRIŽA

Deset milijonov dolarjev — za olajšanje gorja sto milijonov ljudstva

Z prvim marcem se pričenja kampanja Rdečega Križa, za 10 milijonov dolarjev. Nikdar ní bila večja potreba za podpiranje humanitarnih akcij, kot je ravno zdaj. Na tisoče v ozadju vojnih vjetnikov čaka — na glas od svojcev čaka na dar. Tako glas od svojcev kakor tudi darilo olajšuje gorje v ozadju bodeče žice. Ravno tako na tisoče izgrevancev iz raznih krajev v Evropi, mladih in starih, ter otrok, goreče prosi za pomoč — za usmiljenje nad težko usodo v kateri se zcasno nahajajo.

Rdeči Križ Kanade je v zadnjem letu razposlal na dva milijona paketov v raznemu kraju sveta. Preko njega so prišli do vesti mnogi sorodniki in znanci o svojih ljubljenih ali so še pri življenju — vjetništvu ali pa v izgnanstvu. To so cilji in naloge Rdečega Križa, kot humanitarne ustanove, tudi v bodoče.

Zato podpirajte kampanjo Rdečega Križa z isto vnoči zaslepiti svet z "rdečim strašilom" in nevarnostjo, ki preti Evropi s zmagajo Sovjetske Unije, nadaslej je Beverbrook.

Rusi so v ofenzivi pri Stalingradu zajeli več materialja, kakor smo ga jim poslali. Zajeli so 7000 tankov in 4 tisoč bojnih letal.

To v drugih besedah pomeni,

da je naša pomoč v zadnjih 20 mesecih komaj

dosegljata, kar so oni vijeli

v času od dva in pol meseca od sovražnika na bojni črti".

Le teperi bodo govorili, da Ruska zmaga pomeni nevarnost za obstoj britskega imperija. Ako Rusija zmaga v Evropi, vsak zaveden človek britskega imperija, si bo štel le v zadoščenje in nadvase v zadovoljstvo. Ravno tako mislim glede dobrih odnosov izmed obeh držav. Nikakorš vzrok bi ne smel obstojati, ki bi dajal povod nesoglasja, temveč potrebnosti so dobri in prijateljski odnosaji. In te si hočemo obdržati z vso odločnostjo tudi po vojni. Kajti ravno v njih leži največja opora bodočnosti Evrope v vojni in tudi po vojni. Zato, ker prizademo si popolnoma razoroziti na bojni črti. Bojna letata vseh vrst, vključujuč težke bombnike moramo poslati.

Ako primerjamo pomočki smo jo dajali Franciji z sedajno pomočjo Sovjetski Uniji, tedaj igramo vlogo skupnika. Zato je z naše strani potrebna resnična pomoč in prevsem z bojnimi letali, ker nastaja občutna potreba istih na bojni črti. Bojna letata vseh vrst, vključujuč težke bombnike moramo poslati.

Dosedajni prevoz vojnega materiala je tudi prepočasen. Čas ne dopušča, da trpimo zastoj za prevoz materiala. Zdaj je potrebno njegovih pozicijah, bolj oduriti proti sovražnika na letalih in v vsimi sredstvih. Udariti ga z bombniki nekaj na Ruski fronti, tam kjer bo činkovitost napada pospeši-

Znano je, da je dosedajni način delavskega odbora v federalni vladi, bil ne samo na strani delodajalcev, temveč vsled odlašanja na pregovore po več mesecih — la največja ovira za pravilen pogon v industriji. Na mnogih krajinah je do stavke, ne da so jo povzročili delavci, ampak odlašanje na pregovore, kar je očitno, da je ta način delavskega odbora bil le najboljša zaslonjava delodajalcev.

Reorganiziran odbor in imenovanjem J. L. Cohen zastopnikom organiziranih delavcev, J. L. Cohen, unijski advokat, kot zastopnik organiziranih delavcev.

Znano je, da je dosedajni način delavskega odbora v federalni vladi, bil ne samo na strani delodajalcev, temveč vsled odlašanja na pregovore po več mesecih — la največja ovira za pravilen pogon v industriji. Na mnogih krajinah je do stavke, ne da so jo povzročili delavci, ampak odlašanje na pregovore, kar je očitno, da je ta način delavskega odbora bil le najboljša zaslonjava delodajalcev.

Reorganiziran odbor in imenovanjem J. L. Cohen zastopnikom organiziranih delavcev, J. L. Cohen, unijski advokat, kot zastopnik organiziranih delavcev.

Znano je, da je Mihajlovič čakal na fašistično ofenzivo.

Zares "modra" politika — politika bratomorstva, — politika izdajalcev narodne

mu, dokler je Mihajlovič čakal na fašistično ofenzivo.

Zares "modra" politika — politika bratomorstva, — politika izdajalcev narodne

mu, dokler je Mihajlovič čakal na fašistično ofenzivo.

STALINOV GOVOR OB OBLETNICI RDEČE ARMADE

V prevodu ponatisnilo smo najvažnejše odstavke iz govora Stalina ob 25 obletnici Rdeče Armade. Jedro govora se posebno izraža poleg ogromnega uspeha Rdeče Armade v borbi proti fašističnih sil, ter z tem dajajoč neizrecivo priložnost zavezničkom invaziji v Evropo.

kontinenta, Stalin je dejal: "Vsled dejstva, ker ni druge fronte na evropskem kontinentu, naša armada podnasa vso težino sedajne vojne. Devet milijonov nacističnih vojakov je izvrzeno iz vrst nacistične armade, poleg ogromne količine zategetega in vničenega vojnega

materijala v zadnjih treh mesecih ofenzive".

Ko je nagovoril vojake, mornarje, častnike, moške in ženske partizane, se njegov govor glasi:

"Danes praznjujemo slavno rojstvo obletnice Rdeče Armade. Dober četrt stolnica preteklo je od njenega rojstva, ustvarjenega za obrambo domovine proti zunajnih invazorjev, ki so prežali na našo zemljo hoteč podprtji jo nezaslišanemu izkoriščanju, suženjstvu in tiarniji.

Dne 23. februarja v letu 1918, ko so oddelki Rdeče Armade zadali porazni udarec silam nemških invazorjev pri Roskovu in Narvi, postal je njen rojstni dan.

Rdeča Armada takoj v rojstnem povoju je vodila neizprosno borbo proti zunajnih invazorjev, na čast in ponos svoje svobodne in neodvisne domovine v obrambi najsvetjejših demokratičnih idealov, narodnih pravic in k izgraditvi našega življenjskega in društvenega napredka na podlagi nauka velikega Lenina.

Danes ob praznovanju slavne 25 obletnice Rdeče Armade, naš narod ne bo nikdar pozabil vrednosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za osvobojenje z katerimi se je srečal pred ostvaritvijo svobode, ravnopravnosti in narodnih pravic. Globoko navdušen do svoje svobodne domovine, pripravljen na vse da očuva svoj svoboden način življenja in gospodarstva, na ki je bil naklonjen do neizrecivih požrtvovanosti življenja in rojstnih dñi svoje armade. Ne bo pozabil neizrecivih težko v prvih letih borbe za

Obudimo spomine

Kdo je napovedaval že ob pričetku prihoda fašizma na oblast v Nemčiji o težki usodi, ki preti svetu?

Kdo je pred tem in potem odločno zagovarjal enotno fronto v borbi proti fašizmu, kot sredstvo za sprečitev težke usode?

Kdo je napovedoval fašistično agresijo proti evropskim in drugim narodov v sestru, predno je do iste prišlo?

Kdo je odločno trdil, da je propaganda o "rdečem strašilu", nič drugega, kakor krinka nemškega fašizma, da se polasti svetovne oblasti in na ta način zapečati za nadaljnja stoletja demokracijo, znanost, kulturo, svobodo in narodne pravice?

Kdo je napovedoval da je borba proti fašizmu na španski zemlji, borba za varnost, svobodo in obstoj domače hiše in ozemlja?

Kdo je ustvarjal ljudsko fronto, kot način obširnejšega sporazuma za sprečitev RANA DEMOKRACIJI

Toronto. — Liga za civilne svoboščine, katero vodijo ugledne osebe javnega udejstvovanja, sklical je zadnjič javni shod z protestom na vlado, da povrne nad 60 delavskih dvoran Ukrainske Delavsko-Kmetske organizacije v njihovo posest, kateri so jim odvzeti v pričetku vojne.

Rev. John Coburn, vodja United Church je med drugim dejal: "Zdi se mi nekudno, da dokler vodimo borbo proti mračnih sil fašizma v Evropi, na domu pa trpimo tako občutne rane naši demokraciji. Ažkaj so odvzete delavskie dvorane Ukrajincem, tretji narodni skupini prebivalstva v Kanadi? Iz preteklosti vemo, da ta organizacija ni ogrožala obstoj Kanade, temveč prinesla v kulturnem pomenu mnogo dobrih in izvenrednih stvari, za skupni napredok. Ta organizacija je imela na 120 muzikaličnih zborov, pevskih zborov, dramatičnih krožkov in poleg tega poučevala nad sto in sto otrok v njihovem maternskem jeziku. Ali kaj tega predstavlja nevarnost obstoja Kanade, dokler se dopušča svobodno kretanje in poslovanje elementom, ki so v javnosti poznani in se udejstvovali vprid zavratne propagande fašizma".

To je občutna rana na sreču vsakega demokratičnega človeka v Kanadi, ki jo je potrebno odstraniti. Vsled tega se pridružujem protestu, da se takoj povrnejo delavskie dvorane Ukrainski organizaciji, zaključil je svoj govor Rev. Jahn Coburn.

DAROVALCI IZ PORT ARTURJA ZA SSSR

Port Arthur. — Za pomoč Sovjetski Uniji, posamezno so prispevali v ta namen slediči: Po 35 dol.: Tony Jereš, 30 dol.: Frank Mali, 25 dol.: Z. K. Slovencev, Tony Cimprič in Ludvik Troha. Po 20 dol.: Ed. Troha, po 15 dol.: Family F. Cimprič, Joe Miklič in Jack Miklič. Po 10 dol.: Joe Levstek, L. Oberstar, J. Irebenc, N. Babič, F. Antek, F. Turšič, F. Nemančič, T. Rugelj, J. Kambič, K. Strajner, F. Levstek, L. Bartol, Odsek V. P. Z. "Bled" št. 7, po 6 dol.: Joe Bambi, Po 5 dol.: L. Levstek, Family F. Poje, G. Požek, M. Rozman in John Simonič. Po 2 dol.: G. Šafar, John Jaklič in T. Vračnič, po eden dol family J. Cimprič.

milijskih ljudskih in materialnih žrtev, ki jih bo zahtevala borba proti fašizmu, ako se dopusti poraz protifašistične borbe španskega naroda?

Kdo je venomer podcenjeval moč Rdeče Armade, kot odraz sovjetskega sistema?

Kdo je napovedaval nesposobnost generalov in častnikov Rdeče Armade, češ da so mladi, neizkušeni in ne pripravljeni proti dobro oboroženi armadi?

Kdo je trdil, kot prijeno sposobnost nemških generalov in častnikov?

Kdo je zagovarjal, češ kaj nas mar stvari ne evropskem kontinentu, saj smo v Ameriki in Kanadi?

POMOČ SOVJETSKI UNIJI IZ NORANDE

Noranda. — Tukaj smo zbrali za pomoč Sovjetski Uniji, \$69.80. Ta vsota je priljubljena še dosti lepa ali po mojem mnenju, kako vzamemo vpoštov število naših rojakov v tukajšnji koloniji, nikakor ni povoljnja. Zdi se mi zelo nizka za tak humanitarni namen in izraz naših simpatij našemu velikemu in hrabremu slovenskemu narodu, ki vzdržuje fašistično navalo in kateri bo to fašistično zver do kraja pobil.

Posebno mi Slovenci bi se moralni zavedati, da zmagovalka Sovjetska Unija po tej vojni nas ne bo pozabila in naš narod prepustila kakšnim tujim ali domačim krvopijam. Zato bi se morali malo bolje izkazati z finančno pomočjo za tako veličastni namen.

Kot smo že brali v "Edinstvu" se je nekoliko naših kolonij po Kanadi zelo dobro izkazalo, kar se tiče s glada pomoči Sovjetski Uniji. Za pričakovati je, da bo še v bodoči za tak namen zbiralo, da tudi mi

F. Lavarči.

POMOČ SOVJETSKI UNIJI IZ SUDBURY

Sudbury. — Kakor drugod v tekoči kampanji za pomoč Sovjetski Uniji, smo tudi tukajšnji Slovenci storili vsaj delno svojo dolžnost za tako velik namen v borbi za vničenje fašizma. Zbrali smo skupno vsoto \$179.00.

J. Nagode.

SIJAJEN USPEH BANKETA V VAL D'ORU

Val Dor, Que. — Tukaj v naši naselbini Val D'Or in Bourlamaque, so priredile naslednje organizacije in društva banket: Odsek, S. K. H., odsek HSS, odsek 814 HBZ in katerim se je pridružil odsek podpornega društva "Ljubljana" št. 2 V. P. Z. "Bled", v prid pomoči Sovjetski Uniji.

Kakor vdeležba tako tudi dobiček na banketu, bila je izvrstna. Z tem so pokazali tukajšnji izseljeni svojo solidarnost do bratskega jima naroda in njegove hrambe Rdeče Armade, ki točasno prinaša največ vprid osvobojenju sveta od fašističnega zločnega in suženjsva.

Banketu su prisostovali predstavniki odbora za pomoč Sovjetski Uniji iz Val Dor. Kako su bili presenečeni, ko so čuli izjavo zbrane vsote od darovalcev, ki je znašala skupaj \$1.209.00. Izdatki za banket so znašali skupaj \$94.94.

Seznam darovalcev je kot sledi:

Ivan Popovič \$90.00, odsek 814 HBZ \$75.00, Jou WeW Bakary \$60.00, Martin Naglič \$60.00, odsek HSS \$50.00, odsek Ljubljana št. 2 \$50.00, Joe Jerbič \$50.00 in Josip Sečenj \$50. Po 45 dol: iDnko Lukič. Po 35 dol: Geo Hrvatovič. \$198.00. Tem potom najlep-

Kdo je zanikal in oviral potrebo ljudske fronte v borbi proti fašizmu?

Kdo je še dandanes podcenjuje vlogo Sovjetske Unije v mednarodnih odnosih kot najmočnejšo oporo za narodno in človeško pravičnost?

Kdo je zdaj ustvarja strah pred zmagami Rdeče Armade, češ da so mladi, neizkušeni in obstoj in neodvisnost drugih narodov?

Kdo je vedno ponavlja besedilo demokracija in jo sam neizpoljuje naspram drugim, kritizirajo neprovabilnost?

Kdo bo prvi, ki bo odgovoril na navedena vprašanja?

POLICIJA NAPALA STAVKARJE

Walleceburgh. — Tukaj je prišlo do večjih izgredov, ko je provincialna policija naskočila z kolčki in solzimi bombami proti piketom steklarjev delavcev.

Značilno dejstvo steklarjev delavcev je, da so izšli na stavko pred enim tednom s zahtevo glede izboljšanja delavskih razmer in tudi priznanju njihove unije za posredovanje steklarjev delavcev v tej tovarni, kjer je vposleno okrog 800 delavcev in delavk. Toda mesto priznanju opravičenih zahtev in mestu vsaj pripravnosti z strani kompanije za mirnim potom pregovorov in poravnjanju krivice, ki se godi delavcem, provincialna vlada poslala je nad 200 oboroženih policijev, pod izgovorom za vzdrževanje reda.

Ako se do dobra spomina, vendar ne z ozirom na stavko v Windsorju avtinski delavcev, kjer ni posredovala policija z kolčki, ni prišlo do izgredov in tudi ni ogroževala javnega reda tam. Toda to ni slučaj v Walleceburghu, temveč preračunan način za sprečitev osnovnih demokratičnih svobod delavcem, akdo se to posreči v Walleceburghu, tedaj bi isti način se vpeljevali, tudi drugod.

Tak način bodisi z strani provincialne vlade ali pa z strani delodajalcev, je nazadnjaški način. Zaprav je to kršenje osnovnih demokratičnih načel o katerih se toliko govori z strani odgovornih krogov, dokler pa v očigled vpoštovajo to načelpost delavcem. Tak metod se mora odstraniti na podlagi splošne mobilizacije javnega bnenja, za začetko demokratičnih svobodščin in za pravilen pogon industrijskih potrebščin v borbi proti fašizmu. Ni mogoče zamisli pravičnost na strani delodajalcev, dokler se odrekajo osnovne pravice delavcem. Stavka ni povzročena da se le hoče staviti delavcem, ampak ko so izčrpali vse predhodne instance za svoje pritožbe proti krivici, je stavka njihov protest, da se poravnava kričica.

Delavskie razmere so v marsičem najbrž podobne onim drugod. Občuti se pri manjkljaj delavcev, zlasti izkušenih ruderjev. Prej je kar cela vrsta delavcev čakala za delo. Danes tega nizprav se ni zdi, da jih niti polovica ni vposleno tukaj v sorazmerju iz prejšnjih let. Dokler so se vrste delavcev precej skrčile, se ni sprostil kompanijskih ba-

M. Plut.

MANIFESTACIJA NARODNE SOLIDARNOSTI

Slovenci, Hrvati in Srbi v Toronto zbrali \$1.467 za pomoč Sovjetski Uniji.

Slovenci, Hrvati in programi Srbi, so zadnjič na javnem shodu poleg zbirke pomoči Sovjetski Uniji, manifestirali svojo narodno solidarnost k proširitvi enotnega sodelovanja v borbi proti fašizmu.

Sodelovale so vse slovenske organizacije in podporne društva, ravno tako tudi hrvatske, dočim pa odsek J. K. Udrženja in SNS, se nista vdeležila narodnega zborovanja. To je najjasnejši dokaz, kakšen jim je cilj in kaj zaprav pomeni reakcionarna in odvratna gona podžiganju mržnje potom "Glasa aKnade".

Na shodu so enoglasno

F. Peček in M. Belaj. Po \$1: so darovali, Josip Zorica, V. Mangotič in F. Balen.

Skupna vsota, ki je bila zbrana na banketu in z odbitkom izdatkov znaša \$1.165.06.

Prisrčna hvala rojaki in rojakinje brez izjeme, kateri narodni skupini pripadajo, vaš dar v pomoč junashemu narodu in njegovi armadi, je dar za osvobojenje zasluženih narodov v Evropi v splošnem. To je dar za svobodo, napredok in pravičnost, ki nasledi po tej vojni. Toda v teku krvave borbe vse dokler se ne vniči fašistično zverino, pomagajmo z vsemi močmi junashki naord Sovjetske Unije in njegovo Rdečo Armando. Ona nam kaže pot in način borbe proti sovražniku. Sledimo ta izvenredni vzgled v naši slogi in enotnosti.

M. Ferderber.

Pred leti in danes

KAKO VELIKA RAZLICA V RAZMERAH DOKLER NI BILO UNIJE IN ZDAJ KO JE TA NAJMOČNEJSI LOKAL V KANADI.

Windsor. — Radi neizmenne vrednosti ki so jo delavci dobili z svojo unijo pri Ford Motor kompaniji, je moj namen povedati nekaj noslednjih stavkov in predvsem za razumevanje onim delavcem, ki so prišli na delo že pod unijske predpogoje. Namreč tem delavcem ni poznano delavščin, kjer so se prepoznavali po svoji meje bil kakoršen koli pogovor ali pa pritožbe. Če so zahvalili večjo produkcijo stroju, edina rešitev je bila pustiti delo ali pa izponjavati ukaz, če tudi je bila očitnost do skrajnosti do priznanja. Toda to ni omejivalo tako kompanijo, kakor tudi njene hlapce, da so ob vsaki prilikod godr-

najli, češ "little more John". Danes, pa jutri in pojutrijem za večjo proizvodnjo zahteva niso prenehale. Ako pa nis ipolnjeval teh zahtev — ulica je bila prva na grada, ki jo je eden ali pa drugi delavec dobil. Torej ni čudnega da so sestrani delavci padali v nezavest, ko je šel proti domu iz dela. Z eno besedo prej so bile peklenke razmire, tako umetno organizirane za proizvodnjo in disciplino, kakor tudi omejitev proti kakoršen koli pritožbi. Delavec je garal pri stroju ali pa kakem drugem delu, brez odnehanja vedno v strahu pred naziranjem in izgubo del.

Odstranjeno je priganjaštvo — odstranjena je nepravčnost

Bodi zahvaljeno unijemu pokretu, danes "boss" nima parvic do pretiranega priganjaštva, ki ga je imel pred leti. Ni slišati odvratnega "hurry-up", tudi se vpoštovajo vzroki pri eni ali pa drugi zadevi na delu. Zakaj? Prav gotovo ne izljubejni fordove kompanije do delavcev, ampak edino za to, ker so delavci organizirani in kot tak postavljajo najmočnejšo zaščito delavskie pravičnosti s ozirom na razmere v tovarni. Do gotove mere vpoštova se njihova beseda in pritožba, ker ne govori eden posamezno, temveč govore tisoč članov. To je tista sila organiziranega delavstva, kadar se govori o uniji, katera izboljšuje delavskie razmere na delu, pri stroju, plači, poškodbah itd.

Poleg tega ogromnega napredka fordovih delavcev v zaščiti delavskih interesov, potom svoje unije, so dokazali delavci čez Kanado v marsikaterih ozirih splošnih zadev v tekoči vojni. Poleg ogromnega napredka v vojni proizvodnji, ki so jo pospešili ne z ukazom priganjaštva, temveč dobrovoljno iz zvesti važne proizvodnje v vojnih ozirih, kot člani svoje delavskie unije.

Deset tisoč 600 dollarjev za pomoč Sovjetski Uniji

Kampanja za pomoč Sovjetski Uniji, ki je zadobila podporo pri kanadskem narodu v splošnem, tako tudi med delavci v Fordovi tovarni. Unijski lokal št. 200 UAW (CIO) je potom unije zbral \$10.600, za pomoč Sovjetski Uniji. Na isti način vrnila se je zbirka za vojno posojilo, predtem za Rdeči Križ itd. Torej z neno besedo unijski lokal št. 200 UAW je primer dejstva, da organizirano delavstvo je pripravno v tekoči vojni podpirati borbo proti fašizmu, teko v proizvodnji, kakor tudi v plemenitih zadevah. To je najboljši odgovor proti onim oboževalcem proti unijskega pokreta, ki da služi le za podžiganje stavk in nemira v proizvodnji za vojne potrebuščine.

Ravno tako so se ujemali govorji od narodnih predstavnikov na zborovanju. Izmed najvažnejšega se je pripomnilo: "To je pričetek enotnosti, toda on se mora prisiriti, on mora zadobiti podporo vseposod. Nič nas ne sme ovirati, a da bi ne nadaljevali bratsko slogan in soglasje, ker to je edino v našo prid in korist. In to hočemo nadaljevati!"

V imenu Slovencev je govoril brat George Matešič, urednik Edinstva, Hrvatov brat John Herceg in v imenu progresivnih Srbov, brat Bogoljub Stevavnik. Poleg teh je govoril predstavnik mestne uprave Controller Wadsworth in profesor Leopold Infield. Zastopane so bile sledeče organizacije: Odseka Hrvatske Bratske Zajednice št. 650 in 832; Odsek S. N. P. J., odsek V. P. Z. "Bled", dva odseka H. S. Stranke iz Toronto in Cooksville, ter odsek Zvezde aKnadskih Slovencev, Zvezde Kanadskih Hrvatov in Zvezde Kanadskih Srbov.

Naj nas le vodi ena zamsel v vnetnost do svoje delavskie unije, kot medsebojne varščine za naše lastne interese.

J. Miketič ...

PETINDVAJSETA OBLETNICA RDEČE ARMADE

(Nadalje iz 1 strani) ob strani bojevanje proti sovražniku. Zdaj je čas in takojšna nujnost za drugo fronto."

To so naloge zaveznikov, ravno tako vsih svobodoljučnih sil sveta kot največja čestitka v simpatiji nasprotnikom. Ob ogromni dajatvi vprid protifašistični borbi, naročil Sovjetske Unije in njene Rdeče Armade.

Fašistična sila ni strata, kakor pravi Stalin. Ona bo skušala zbrati svoje sile. Ona bo ustvarjala nezaslišani teror in nasilnovo v zasužnjeni Evropi. Fašizem ne bo odložil orožja v kompromisu. Vsaka zamisel o zadobljeni zmagi in ne moči fašistične sile, je porazna zamisel — škodljiva — interesom osvobodilne borbe. V sledi tega očitnega dejstva je potrebno ravno zdaj odločilnih akcij na evropskem kontinentu, da se zada z združenimi moči Rdeče Armade iz vzhodne in zavezniške s zapadne strane, končni in smrtni udarec fašistični zverini.

V tem pravcu je naša dolžnost delovati, kot najboljša čestitka rojstva Rdeče Armade, ki je dala vprid narodnih v zavezniških interesov ne samo milijone ljudskih in materialnih žrtev, ampak fundamentalno podlago za popolno in končno zmago za svobodo, ravnopravnost in človeško dostojanstvo sveta.

"Zda je potrebno udariti proti sovražniku brez kakršnega koli obotavljanja na evropskem kontinentu. Invazija evropskega kontinenta je odločilna bolj, kakor pa

Iz tega sledi, da je Lord Beverbrook imel prav, ko je zahteval v angleškem parlamentu takojšno akcijo. On pravi:

"Zda je potrebno udariti proti sovražniku brez kakršnega koli obotavljanja na evropskem kontinentu. Invazija evropskega kontinenta je odločilna bolj, kakor pa

ob strani bojevanje proti sovražniku. Zdaj je čas in takojšna nujnost za drugo fronto."

To so naloge zaveznikov, ravno tako vsih svobodoljučnih sil sveta kot največja čestitka v simpatiji nasprotnikom. Ob ogromni dajatvi vprid protifašistični borbi, naročil Sovjetske Unije in njene Rdeče Armade.

Fašistična sila ni strata, kakor pravi Stalin. Ona bo skušala zbrati svoje sile. Ona bo ustvarjala nezaslišani teror in nasilnovo v zasužnjeni Evropi. Fašizem ne bo odložil orožja v kompromisu. Vsaka zamisel o zadobljeni zmagi in ne moči fašistične sile, je porazna zamisel — škodljiva — interesom osvobodilne borbe. V sledi tega očitnega dejstva je potrebno ravno zdaj odločilnih akcij na evropskem kontinentu, da se zada z združenimi moči Rdeče Armade iz vzhodne in zavezniške s zapadne strane, končni in smrtni udarec fašistični zverini.

V tem pravcu je naša dolžnost delovati, kot najboljša čestitka rojstva Rdeče Armade, ki je dala vprid narodnih v zavezniških interesov ne samo milijone ljudskih in materialnih žrtev, ampak fundamentalno podlago za popolno in končno zmago za svobodo, ravnopravnost in človeško dostojanstvo sveta.

POLOŽAJ V ITALIJI

OGROMNE IZGUBE ITALIJANSKE VOJSKE

New York, 11. februarja (NWT). — Današnji New York Times prinaša vest nemškega radia, zabeleženo od United Press, glasom katere je v Rimu izšel seznam izgub za mesec januar: — 10.285 ranjenih in 27.000 pogrešanih; število mrtvih "seni ugotovljeno".

Za Balkan in druga zasedena ozemlja priznava Rim 251 mrtvih, 415 ranjenih in 57 pogrešanih; v Severni Afriki 440 mrtvih, 592 ranjenih in 4.520 pogrešanih. Za isti mesec navaja naslednje izgube na morju: — 131 mrtvih, 324 ranjenih in 867 pogrešanih. Letalstvo je izgubilo 75 mrtvih, 110 ranjenih in 108 pogrešanih.

Tudi italijanska trgovska mornarica je imela izgube. Tu navajajo za dobo od meseca junija 1940 do konca januarja 1942 najbrže pomotona za 1943 — op. JIC) 1.892 mrtvih in 493 ranjenih.

New York Herald Tribune prinaša iz Berna naslednjo vest (AP): — Ruske zmagi, izguba laškega imperija v Afriki in bombardiranje laških mest razkrivajo v fašističnem časopisu dvome italijanskega naroda, katerega morallo so vojaški uspehi osišči si ino omajali.

G. ILJA JUKIĆ O POLOŽAJU

London, 11. februarja (Radio prejemna služba). — Vsi zaveznički poznavajo ogromne žrteve našega naroda, katere dopirana za skupno zavezniško stvar od Koroške pa do Bitolja in te žrteve ne bodo pozabljene.

Srbji, Hrvati in Slovenci bodo zopet živel skupaj v novi, večji in srečnejši Jugoslaviji, v kateri bodo vsi enoprijavi.

Stari red v stari Jugoslaviji je izginil za vedno in se ne bo nikdar več povrniti. Nov politični in gospodarski sistem, katerega zaveznički pripravljajo za Evropo, bo

štajo na ruske zimske ofensive in na napredovanje angleških in ameriških armad v Severni Afriki.

Propadanje italijanske morale in zaupanja je videti tudi v tem, da lira izgubi svojo vrednost napram denarju drugih dežel, katerih državljanji liro še vedno sprejemajo v zameno za svoj lastni denar. Vrednost lire propada posebno hitro, odkar so Angleži zavzeli Tripolis.

Londonski radio je včeraj v oddajah za Jugoslavijo našteval italijanske izgube; v celoti so Italijani izgubili v Rusiji dozdaj že najmanj 150.000 mož, mrtvih, pogrešanih in ranjenih; na vseh frontah pa so od začetka vojne sem izgubili 500.000 mož vpklicanih v Italiji in poleg tega še 200.000 kolonialnih vojakov. Ko so Italijani začeli vojno leta 1940, so imeli pod orožjem 1.250.000 mož; tri petine te vojske so jim zdaj že skopnele kakor sneg na soncu.

Švicarski časopis "Der Bund" pravi, da je Musolini sporazumno z Berlinom reorganiziral svojo vlado, da ne bi prenehalo sodelovanje s strani italijanskega naroda, katerega morallo so vojaški uspehi osišči si ino omajali.

"Prosim te . . . nikar ne dopusti tega . . ." "Jast hočem na front, saj sem vendar za to prišel v Španijo".

"Nimam očeta niti matere, oba sta umrla".

"Niti svojcev nimam . . .

tudi naši državi nudil varnost in nas bo odrešil ogromnih stroškov za oboroževanje.

A zaveznički nam bodo nudili materialno podporo za popravilo porušenja na naši zemlji.

G. Jukić je naglašal tudi, da nacistom ne bo uspelo pokvariti dobrih odnosov med Anglijo in Sovjetsko Rusijo. Sir Archibald Clark je dobro opisal razpoloženje Angležev napram Rusom, ko je povdral, da ima britanski narod željo in trdno odločnost za tesno sodelovanje z ruskim narodom, v vojni kakor v miru!

Stari red v stari Jugoslaviji je izginil za vedno in se ne bo nikdar več povrniti. Nov politični in gospodarski sistem, katerega zaveznički pripravljajo za Evropo, bo

PRVI STREL

(Iz dnevnika komandirja Cankarjeve čete v Španiji)

Oljčni nasadi so skoraj zakrivali ob vznožju žuborečega potoka mesto Tamariite, kakih 60 klm. vzhodno od mesta Lerida v provinciji Aragon v Španiji. Ob vznožju potoka na pročelni strani, skrbno obdelan park z visokimi jablani, na drugi strani se pa vrstijo ulice ena za drugo prijubljenega mesteca, ki leži tu notri kot v nekem zatišju.

Ne daleč od mesta je lep nogometni prostor. Večkrat se je zbrala mladina in je dajala prav imeniten užitek gledalcem nogometu ali pa kake druge narodne zabave, kar je na kratko pomenilo "fiesta". In to je pomenilo za Špance izvenrednost, da so se v splošnem vdeleževali "fieste", če tudi se je slišalo zamolko grmenje topov iz bojne čerte okrog Teruela.

V tem mestu vstanovljene je tudi četa Ivana Cankarja, dne 7 novembra leta 1937. Vstanovljena sčasnost se je vršila na istem nogometnem prostoru, ki je služil tako za "fiesto", kakor tudi za razne druge vojaške potrebuščine, zlasti vežbanje. Prav posebno bil je priljubljen Slovencem. Ker tukaj so se prvkrat zbrali od raznih strani sveta na španski zemlji, manifestirajoč svojega naroda solidarnost v borbi proti fašizmu, že iz prvih let njegove agresije, a nujno med temi pa je bil Štefko Rogina. V svinjem 17 letu, po poklicu krojaški pomočnik. Oče in mati, sta umrli v njegovih rancih, ter je po nujni smrti sprejet v sirotišnico. Na ta način je prišel do rokodelstva, ki ga je nekaj let spopolniljeval zatem na Jezenicah v Sloveniji, odkoder se je podal v Španijo.

Mladoličen, kakih pet stopal in dve unči visok, toda vedno veselega obraza. Nikdar ni bilo opaziti neko nemarnost ali pa tarnanje. Štefko, izvrševal je vse kar je prišlo potrebljivo in obratil vso pozornost na vojaške stvari. Le ena zamisel ga je vedno trla že spricetka. Kadaj pa bomo dobili puške — je večkrat vprašal. Ali bomo šli kaj kmalu na front? Ali bom jast dober za front? To so bile tako očitne skrbi Štefka, do katerih ga so toliko bolj nadajali šaljivi prigovori starejših, če: Štefko, ti si premil. V kuhinjo boš šel pomagat. Taki šaljivi prigovori so ga vznemirjali da si je iskal dostikrat zadoščenja pri komandirju in politkomisarju Cankarjeve čete rekoč: "Poslušaj me sodrug. Prigovarjajo mi da sem premil in da bom šel v kuhinjo delat, mesto na front".

Že od daleč je kričal: "Janez, deset vojakov za na postajo!"

"Puške so na postoji . . ." "Na, tukaj imeš listek od komandirja . . ."

"Gledaj ga no . . . to pa ni kar samo z seboj. Tukaj se pravi povrh tega, da ti pripelješ deset vojakov na postajo do naše čete", priponmil je vodnik trejge vojnike.

Tako se zbralo deset dobrovoljcev za na postajo. Štefko je medtem, kar vriškal v tabošču, katero je postalno navdušeno o novici orožja. Veselega obraza odkorakala je desetina z Štefkom, prepevajoč pesem: "Regiment po cesti gre, pa na Štefko zraven je . . ."

"Črez nekaj ur so bile puške že v tabošču. Navadne in tudi lahke strojnice z vsem potrebnim priborom. Na vsaki je bil lepo vrezan znak "srp in kladiivo", izdelek iz sovjetskih tovarn, ter poleg tega posebej priložena karta, ki kaže dejstvo puške na različno razdaljo.

Po rednem imenu so se delile puške vojakom z vsemi drugimi potrebuščinami. Toda Štefko ni bil navadno puško. Dobil je lahko strojnicu "Maksim" izdelka. Posebna vnetost do puške, hladnokrvnost in previdnost, so bile lastnosti pri Štefku, kar se je pozneje izkazalo kot pravilna ocena

"Le ena želja me navdaja, čim prej priti na fronto . . ."

Tako je nadaljeval Štefko z solznnimi očmi o svojih željah in doživljajih iz otroških let, ki so bila polna le žalostnih trenotkov. Toda, nikdar ni pa pozabil vprašati ob priložnosti: "Ti, kdaj bomo dobili puške?"

"Veš . . . za mene boš izbral kar najlepšo".

"Takrat bomo videli, kdo je premil".

Z tem se je tolazil Štefko. Namreč, ko bodo poskušnje na strelišču, tedaj bo pokazal svojo vnetost do puške, če tudi je ni imel nikdar prej v rokah.

Prvi kraju novembra meseca nekoga dne opoldne, dobil sem poročilo od komandante batalijona, da je prišlo orožje na postajo. Vsačka četa naj pošlje po eno deset vojakov, da se ga natovori na tovorne trocke in prepelje v taboščo. Ne vem ali bi bila kje veseljša novica tako za Štefko, kakor tuid za drugo od nosilcev: "Orožje je prislo".

Zato se mi ni zdelo bolj imetnega, kakor poklicati Štefko, ter mu razdeti novico in povelje za deset vojakov. Poslal sem veznika v taboščo, da poglič Štefko, naj pride v komando čete.

Ni bilo dolgo, ko je urnih korakov prisopihal in kar po domače se postavil rekoč: "Kaj pa je sodrug"? Kar na kratko brez ovinkov sem odvrnil, puške so na postaji. "Kaj praviš — kar nekam vzrastel je — puške"? "Juhu — puške so prišle! Od ranega jutra sem kar nekam čutil nekaj takega," je priponmil ves izven sebe od veselja. "Na . . . to izroči Janezu Pereniku, vodniku tretjega voda, da ti odeli 10 vojakov".

Tako je postal Štefko znani v četi, batalijonu in Brigadi. Prav posebno se je odlikoval na bojni čerti v prvih spopadih z sovražnikom, pri vasi Monroyo, Santa Barbaro in vnožju Morella. V najbolj kritičnem trenotku boja, ranjen je bil v nogu, dne 2 aprila 1938.

Toda strojnico ni odložil. Nastopajoči fašisti so padali pred njegovim ciljem, kar snopljile. Do dobra gre do njemu zasluge obvarovanju desneg krila Cankarjeve čete, kjer je sovražnik skušal pod vsako ceno prodreti v naše zaledje in nas z tem odsekati od drugih edinic.

Njegov pomočnik Valentin Potočnik, ki mu je za silo prevezal rano, dokler je Štefko neprestano streljal iz strojnice, ni mogel nagovoriti ga, da mu izroči strojnico. Le ko so prišli saniteci in ga izvlekljili iz zbojne črete na varno, je izročil strojnico Potočniku z žalostnim tuda odločnim pogledom rekoč: "Na vzemimo jo ti zdaj in varujmo vnočje vojake. Saj se bom kmalu povrnil med vas . . . Pozdravljeni sodruji, držite se hrabro!"

Tako se zbralo deset dobrovoljcev za na postajo. Štefko je medtem, kar vriškal v tabošču, katero je postalno navdušeno o novici orožja. Veselega obraza odkorakala je desetina z Štefkom, prepevajoč pesem: "Regiment po cesti gre, pa na Štefko zraven je . . ."

"Črez nekaj ur so bile puške že v tabošču. Navadne in tudi lahke strojnice z vsem potrebnim priborom. Na vsaki je bil lepo vrezan znak "srp in kladiivo", izdelek iz sovjetskih tovarn, ter poleg tega posebej priložena karta, ki kaže dejstvo puške na različno razdaljo.

Po rednem imenu so se delile puške vojakom z vsemi drugimi potrebuščinami. Toda Štefko ni bil navadno puško. Dobil je lahko strojnicu "Maksim" izdelka. Posebna vnetost do puške, hladnokrvnost in previdnost, so bile lastnosti pri Štefku, kar se je pozneje izkazalo kot pravilna ocena

k strojnici.

Nekoliko podučnih šol o strojnici, ki jih je Štefko z izvenrednim uspehom zasledoval, sestavljajo strojnici v 17 sekundah, bila je izbornost tudi zatem na strelišču. Izmed 15ih na prvi poskušnji, dobil je prvo nagrado. Od petih strelov, štiri je zadel v tarčo. Toda Štefka ni navdušila nagrada, ki jo je dobil, tudi ne je čestitke njegovih tovarišev, ki so ga prej šaljivo zbadali, a vendar vsak izmed njih imel ga rad. Vsek je čutil skoraj enako s ozirom na Štefka. Mlad in pa izvenredne lastnosti in pripravnost za nadaljevanje borbe.

Pred nami je še trda borba proti surovemu in krutega sovražnika, še pri moči. Ona bo zahtevala še dostenčno, požrtvovalnost in mobilizacijo vseh pripomočnih sredstev za nadaljevanje borbe.

Prezadnji je 112 necističnih divizij, ter od teh 700.000 ubitih, namreč v času sedajne ofenzive. Dokler pa od pričetka vojne, Rdeča Arma je vrlila iz bojne vrst 9.000 nacističnih vojakov in častnikov, vključujuč ne manj od 4.000.000 ubitih. Ravno tako činkovit poraz so dosegli nacistični privredn